

ประกาศกรมการขนส่งทางบก

เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิด

จากการเสพยาเสพติดให้โทษ (ยาบ้า) และกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ

ตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็น

ผู้ประจำรถในขณะปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบว่า

มีสารนั้นอยู่ในร่างกายหรือไม่

ตามที่กรมการขนส่งทางบกได้ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ยาบ้า) และกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบสารนั้นอยู่ในร่างกายหรือไม่ และต่อมาระทรวงสาธารณสุขได้มีประกาศกำหนดให้วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภทแอมเฟตามีนและเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) เป็นยาเสพติดให้โทษ (ยาบ้า) มีผลทำให้ประกาศกรมการขนส่งทางบกดังกล่าวสิ้นสุดลงไปโดยผลของประกาศดังกล่าว ประกอบกับในปัจจุบันกรมการขนส่งทางบกได้มีการดำเนินการปรับปรุงอัตราโทษสำหรับผู้เสพยาเสพติดให้โทษตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ให้มีอัตราโทษเท่ากับที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ทั้งนี้ เพื่อมิให้มีปัญหาข้อกฎหมาย และนอกจากนี้ยังเพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติอันเนื่องมาจากหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจนอกห้องปฏิบัติด้วย กรมการขนส่งทางบกจึงได้ออกประกาศยกเลิกกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวไปแล้ว นั้น

โดยที่กรมการขนส่งทางบกได้รับแจ้งจากสำนักงาน ป.ป.ส. ว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจในการออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพยาเสพติดให้โทษ (ยาบ้า) จึงใคร่ขอความร่วมมือกรมการขนส่งทางบกออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าว โดยอาศัยบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้งนี้ เพื่อสำนักงาน ป.ป.ส. จะได้ดำเนินการกับผู้ประจำรถที่เสพยาเสพติดให้โทษ (ยาบ้า) ได้ ฉะนั้น เพื่อเป็นการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการที่จะปราบปรามและป้องกันผู้ประจำรถที่เสพยาเสพติดให้โทษ (ยาบ้า) อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๒ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๕ อธิบดีกรมการขนส่งทางบกออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพยาเสพติดให้โทษ (ยาบ้า) และกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบว่ามีสารนั้นอยู่ในร่างกายหรือไม่ ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“การตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า การตรวจหรือทดสอบหาระดับหรือปริมาณของแอมเฟตามีนและเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษในปัสสาวะ

ข้อ ๒ ให้ผู้ตรวจการ พนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจต่อไปนี้ เป็นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบ หรือสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถ ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบว่ามีสารอันเกิดจากการเสพยาเสพติดให้โทษอยู่ในร่างกายหรือไม่

(๑) ผู้ตรวจการในส่วนตรวจการขนส่ง สำนักควบคุมการขนส่ง กรมการขนส่งทางบกมีอำนาจทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และในเขตอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร

(๒) ผู้ตรวจการในสำนักงานขนส่งจังหวัด และสำนักงานขนส่งจังหวัดสาขา มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(๓) ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาล หรือรองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจนครบาลหรือผู้ที่มิยศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งนั้นๆ มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(๔) พนักงานสอบสวนกองบังคับการตำรวจจราจร ซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่รองสารวัตรขึ้นไปหรือผู้ที่มิยศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งนั้นๆ มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(๕) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดหรือผู้ปฏิบัติราชการแทน ซึ่งเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนตำรวจภูธรจังหวัดนั้น มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(๖) ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอ หรือรองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอ หรือผู้ที่มิยศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งนั้นๆ มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(๗) รองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ หรือสารวัตรสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ หรือผู้ที่มิยศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งนั้นๆ มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(๘) รองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรตำบล หรือสารวัตรหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรตำบล หรือผู้ที่มิยศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งนั้นๆ มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(๙) พนักงานสอบสวนกองตำรวจทางหลวง ซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่รองสารวัตรขึ้นไป หรือผู้ที่มิยศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งนั้นๆ มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

(๑๐) เจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๕ มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

ข้อ ๓ วิธีการตรวจหรือทดสอบหาระดับหรือปริมาณยาเสพติดให้โทษให้ถือปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจหรือทดสอบให้ใช้ “ชุดน้ำยาตรวจยาบ้าในปัสสาวะของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข” หรือเครื่องมือตรวจสอบโดยวิธี Immunoassay ซึ่งเป็นวิธีที่ยอมรับโดยสากล

(๒) อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับเก็บปัสสาวะให้ใช้ขวดแก้ว หรือขวดพลาสติกปากกว้าง พร้อมฝาปิดขนาดบรรจุประมาณ ๖๐ มิลลิลิตร โดยขวดที่นำมาใช้ต้องสะอาดและแห้ง และให้มีฉลากและกระดากาวเพื่อใช้สำหรับปิดผนึกขวดตัวอย่างปัสสาวะด้วย

(๓) วิธีเก็บปัสสาวะให้ถือปฏิบัติดังนี้

(ก) จัดให้มีผู้ควบคุมการถ่ายปัสสาวะของผู้รับการตรวจทุกครั้ง ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำใดๆ ที่ทำให้ปัสสาวะนั้นเกิดการเจือจาง หรือสับเปลี่ยน ตัวอย่าง

(ข) ให้บันทึกหมายเลขประจำขวด และชื่อ - นามสกุล ของผู้รับการตรวจสอบบนฉลากปิดขวดเก็บปัสสาวะ

(ค) ให้ขวดแก่ผู้รับการตรวจ นำไปถ่ายปัสสาวะจำนวนประมาณ ๓๐ มิลลิลิตร หรือครึ่งขวด

(๔) ในกรณีที่ใช้ชุดน้ำยาตรวจยาบ้าในปัสสาวะของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจหรือทดสอบ และจัดให้มีเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจหรือทดสอบ ดังนี้

(ก) น้ำยาตรวจสอบเป็นน้ำยาเคมีบรรจุขวดแก้ว ประมาณ ๓๐ มิลลิลิตร จำนวน ๒ ขวด

(ข) แถบเทียบสี จำนวน ๑ แผ่น (ผลบวก)

(ค) แผ่นผลบวก จำนวน ๑ แผ่น

(ง) หลอดเทียบผลบวก จำนวน ๑ หลอด

(จ) หลอดเทียบผลลบ จำนวน ๑ หลอด

(ฉ) หลอดตรวจปัสสาวะเป็นหลอดแก้วมีขีดระดับข้างหลอด บรรจุผงเคมีสีขาวผ่นึกด้วยพาราฟิล์ม จำนวน ๕๐ หลอด

(ช) หลอดพลาสติกสีขาว (หมายเลข ๑) สำหรับดูดตัวอย่างปัสสาวะ จำนวน ๕๐ หลอด

(๗) หลอดพลาสติกสีขาว (หมายเลข ๒) สำหรับดูดน้ำยาทดสอบ
จำนวน ๕ หลอด

(๘) ถุงมือ จำนวน ๕ คู่

(๙) ขวดพลาสติกขนาด ๖๐ มิลลิลิตร สำหรับเก็บตัวอย่างปัสสาวะ
จำนวน ๕๐ ใบ แถบกาวยพลาสติก ขนาด ๑ × ๔ นิ้ว สำหรับผนึกฝาขวด จำนวน
๑ ม้วน ฉลากสำหรับปิดขวดบรรจุตัวอย่างปัสสาวะ จำนวน ๕๐ แผ่น และกระดาษ
เช็ดมือ จำนวน ๑ ห่อ

(๕) วิธีใช้ชุดน้ำยาตรวจสอบ

(ก) เตรียมหลอดเทียบผลบวกและหลอดเทียบผลลบ

(ข) หยิบแผ่นผลบวกใส่ในหลอดเทียบผลบวก

(ค) ใช้หลอดดูดตัวอย่างปัสสาวะที่ต้องการตรวจใส่ในหลอดเทียบ
ผลบวกและหลอดเทียบผลลบจนถึงขีดระดับที่ ๑

(ง) เขย่าหลอดไปมาประมาณ ๒๐ ครั้ง

(จ) ใช้หลอดดูด (หมายเลข ๒) ดูดน้ำยาตรวจสอบใส่ลงในหลอด
ทั้งสอง จนถึงขีดระดับที่ ๒ เขย่าประมาณ ๒๐ ครั้ง

(ฉ) ตั้งทิ้งไว้ประมาณ ๑-๒ นาที เพื่อให้แยกชั้น

(ช) อ่านผล (เทียบกับแถบเทียบสี)

(๖) การเทียบผลบวกและผลลบ

(ก) หลอดเทียบผลบวก น้ำยาชั้นล่างต้องเปลี่ยนจากสีเหลืองเป็น
สีม่วงแดง

(ข) หลอดเทียบผลลบ น้ำยาชั้นล่างต้องไม่เปลี่ยนเป็นสีม่วงแดง
(อาจเป็นสีเขียว เหลือง ฟ้ำ หรือเทา)

(๗) วิธีการตรวจ

(ก) ใช้หลอดดูด (หมายเลข ๑) ดูดตัวอย่างปัสสาวะใส่ในหลอดตรวจจนถึงขีดระดับที่ ๑ เขย่าประมาณ ๒๐ ครั้ง

(ข) ใช้หลอดดูด (หมายเลข ๒) ดูดน้ำยาทดสอบเดิมลงในหลอดตรวจที่ใส่ปัสสาวะไว้จนถึงขีดระดับที่ ๒ เขย่าประมาณ ๒๐ ครั้ง

(ค) ตั้งทิ้งไว้ประมาณ ๑-๒ นาที

(๘) การอ่านผล

(ก) ผลบวก น้ำยาชั้นล่างจะเปลี่ยนจากสีเหลืองเป็นสีม่วงหรือสีม่วงแดง (เทียบกับหลอดเทียบผลบวก)

(ข) ผลลบ น้ำยาชั้นล่างไม่เปลี่ยนเป็นสีม่วงหรือสีม่วงแดง (เทียบกับหลอดเทียบผลลบ)

การอ่านผลตามวรรคหนึ่งอาจมีสารบางชนิดที่รบกวนการตรวจสอบได้ดังนี้

(ก) สารในกลุ่มยาแก้หวัด เช่น ซูโดอีเฟดรีน คลอร์เฟนิรามีน เฟนิลโปรปาโนลามีน เฟนิลเอเฟรีน

(ข) ยาแก้ไอ โคเดอีน ในปริมาณสูงๆ

(ค) ยารักษาโรคไต จะทำให้ปัสสาวะที่ถูกขับออกจากร่างกายมีสีน้ำเงิน ซึ่งรบกวนการอ่านผลการเปลี่ยนแปลงของน้ำยา

ในกรณีที่ปัสสาวะให้ผลบวก ต้องส่งปัสสาวะส่วนที่เหลือให้สถานตรวจพิสูจน์ยืนยันผลอีกครั้ง โดยให้ส่งในสภาพแช่เย็น เพื่อมิให้ตัวอย่างเสื่อมสลาย

(๙) เกณฑ์การตัดสิน

เมื่ออ่านผลแล้วปรากฏว่า ให้ผลบวกโดยมีปริมาณแอมเฟตามีนหรือเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะตั้งแต่ ๓ ไมโครกรัม/มิลลิลิตร ขึ้นไป ให้ถือว่าผู้รับการตรวจอาจเสพยาแอมเฟตามีนหรือเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า)

(๑๐) กรณีที่ตรวจหรือทดสอบโดยใช้เครื่องมือตรวจสอบโดยวิธี Immunoassay ให้ถือปฏิบัติตามคำแนะนำในกลุ่มวิธีวิธีการตรวจสอบของเครื่องมือแต่ละชนิด และถ้าปรากฏว่าผลการตรวจพบว่ามีสารแอมเฟตามีนหรือเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ในปัสสาวะตั้งแต่ ๑ ไมโครกรัม/มิลลิลิตร ขึ้นไป ให้ถือว่าผู้รับการตรวจอาจเสพยาแอมเฟตามีนหรือเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า)

ข้อ ๔ เมื่อได้ผลการตรวจตามข้อ ๓ (๓) (๔) (๕) หรือ (๑๐) ให้เจ้าพนักงานผู้ทำการตรวจหรือทดสอบ บรรจุปัสสาวะของผู้รับการตรวจนั้นลงในอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับเก็บปัสสาวะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ (๒) และปิดให้สนิท พร้อมทั้งฉีกทาบปากขวดด้วยแถบขาว โดยมีลายมือชื่อของผู้ทำการตรวจกำกับไว้ และเมื่อดำเนินการดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้ทำการตรวจรีบจัดส่งตัวอย่างปัสสาวะ (ในสภาพแช่เย็น) ไปยังสถานตรวจพิสูจน์ของส่วนราชการตามข้อ ๕

ข้อ ๕ สถานตรวจพิสูจน์ของส่วนราชการที่สามารถตรวจยืนยันผลและความถูกต้องของการตรวจมีดังนี้

(๑) หน่วยงานในสังกัดกรมตำรวจ

(ก) สถาบันนิติเวชวิทยา

(ข) กองพิสูจน์หลักฐาน

(ค) สำนักงานวิทยาการเขต

(ง) วิทยาการจังหวัด

(๒) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

(ก) โรงพยาบาลศูนย์ของรัฐ

(ข) โรงพยาบาลจังหวัด

(ค) โรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ เช่น โรงพยาบาลราชวิถี
โรงพยาบาลธัญญารักษ์

(ง) หน่วยงานในสังกัดกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เช่น กองวัตถุ
เสพติด และศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์

(๓) สำนักงาน ป.ป.ส.

ข้อ ๖ เพื่อให้การตรวจหรือทดสอบตามประกาศนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
ถูกต้อง เหมาะสมตามหลักวิชาการแพทย์และรัดกุมมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเพื่อเป็น
การป้องกันมิให้เกิดปัญหาในข้อกฎหมายและปัญหาในทางปฏิบัติ ฉะนั้น ในการออก
ปฏิบัติการเพื่อทำการตรวจหรือทดสอบหาระดับหรือปริมาณสารอันเกิดจากการเสพ
ยาเสพติดให้โทษ (ยาบ้า) จากผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะ
ปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละครั้งให้ออกปฏิบัติการโดยมีผู้ที่มีความรู้ความชำนาญจากสำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัด หรือสถานตรวจพิสูจน์ของทางราชการตามที่ระบุไว้ในข้อ ๕
เจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๘
และเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมด้วยทุกครั้ง

ข้อ ๗ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑

พงศกร เลาหิเชียร

อธิบดีกรมการขนส่งทางบก